

בס"ד

יְהִיָּה בְיָדֵי זֶרַע בְּזֶדְדָּם, וּבְיָדֵי שֶׁבֶת בְּשִׁבְתָּם" (ישעיהו פרק סו פסוק כג)

לוח דינים ומנהגים לעדות ישראל

מבוסס על לוח דינים ומנהגים בעריכת פרופ' יהודה איזנברג – הוצאת "היכל שלמה" ו"הארגון העולמי של בתי הכנסת"

מנחם אב תשפ"ג

19 ביולי – 17 באוגוסט 2023

המולד: ליל שלישי כ"ט בתמוז (17.7.2023) בשעה 04:20 (+16 חלקים)

זמן קידוש לבנה: ממוצאי שבת ה' מנחם אב (22.7.2023) עד ליל רביעי ט"ו בחודש (1.8.2023) שעה 22:42.
נהוג שאין מקדשים לפני התענית.

זמן קידוש לבנה לפי עדות המזרח: מליל רביעי ח' באב (25.7.2023).

ראש חודש מנחם אב, יום ד', א' מנחם אב (19.7.2023). תפילת ראש חודש.

משנכנס אב ממעטים בשמחה ובמשא ומתן, בבניין ובנטיעה של שמחה. אין לקנות בגדים חדשים, גם אם אין מברכים עליהם "שהחיינו". אסור לרחוץ כל הגוף רחיצה של תענוג, כגון שחייה בבריכה או בים, אולם רחיצה של ניקיון מותרת בצונן. עד אחרי ט' באב אסור לכבס וללבוש בגדים מכובסים או מגוחצים שלא לבשו אותם לפני כן. בשבת לובשים בגדי שבת, כמנהג הגר"א. בשר ויין מותרים רק בשבת או בסעודת מצווה. הספרדים מחמירים בכל זה רק בשבוע שחל בו ט' באב. בעבר לא היו מים זורמים בבתים, ורחצה הייתה אירוע של תענוג. כיום רגילים להתרחץ בכל יום בסבון, והימנעות מרחיצה גורמת סבל. מי שמצטער כשאינו מתרחץ, או שריח הגוף מפריע לו או לאחרים, רשאי להתרחץ בפושרים, ולהשתמש בסבון או בשמפו לניקיון ולהסיר ריח רע. (ע"פ פניני הלכה לרב אליעזר מלמד).

יום ו', ג' מנחם אב (21.7.2023). ערב שבת 'חזון'. רוחצים וטובלים לכבוד שבת כבכל יום שישי.

שבת פרשת דברים, "שבת חזון". ד' מנחם אב (22.7.2023).

קוראים הפסוק "איכה אשא לבדי" בניגון איכה. ללוי מתחילים פסוק שלפניו "יוסף" וגו'. מפטירים בישעיה א: "חזון ישעיה", עד (כז) "ושביה בצדקה" בניגון של איכה, חוץ מפסוקי דנחמתא. מותר להזכיר נשמות (פמ"ג) ואומרים אב הרחמים.

במנחה קוראים לשלושה בפרשת ואתחנן. אבות פרק ג'.
במוצאי שבת קודש מבדילים על היין. אם יש תינוק שיכול לשתות מלוא לוגמיו, והוא יודע לברך ואינו יודע להתאבל - נותנים לו לשתות. אם אין - שותה המבדיל.

ערב תשעה באב, יום ד', ח' מנחם אב (26.7.2023). במנחה אין אומרים תחנון. בסעודה המפסקת אין אוכלים שני תבשילים, ולא ישבו לאכול שלשה אנשים ביחד. יושבים על הארץ בלא חליצת הנעלים, ומפסיקים לאכול מבעוד יום. אחר חצות היום אסור ללמוד, מלבד נושאי אבולות, עיני החורבן וכיו"ב.

תשעה באב, יום ה', ט' מנחם אב (27.7.2023). "צום החמישי". חמשה עיניים כביום כפור. תחילת התענית בשעה 19:40. לפני ערבית מסירים הפרוכת מארון הקודש, ומתפללים בקול נמוך. שמונה עשרה, קדיש תתקבל. מדליקים נרות רק כפי הדרוש לקריאה. יושבים על הארץ וקוראים איכה בקול נמוך ובניגון המקובל. (לדעת הגר"א אם יש מגילה כשרה מברכים על מקרא מגילה). קינות, "ואתה קדוש", קדיש שלם בלי תתקבל, עלינו, קדיש יתום. נפטרים לביתם ואין אומרים שלום איש לרעהו. אָבֵל תוֹךְ שבעה הולך לבית הכנסת לשמוע "איכה" ולומר "קינות" בלילה וביום, ויכול לעלות לתורה ולמפטיר.

שחרית. נוטל ידיו עד קשרי אצבעותיו (וכן אחרי עשיית צרכיו), ואחר שנגב ידיו ויש בהן רק לחלוחית, מעביר על עיניו. (עיניו מלוכלכות - מותר לרחוץ). רבים נוהגים שלא לברך ברכת "שעשה לי כל צרכי" (לדעת הגר"א מברך בלילה, כשנועל נעליו). אין מניחים טלית ותפילין, וטלית קטן לובש בלי ברכה. לדעת הגר"א יברך. (ראוי לישון בטלית קטן ולצאת מן הספק). בתפילה אין אומרים "פטום הקטורת" ופרשת הקרבנות, אבל אומרים "מזמור לתודה". בשמונה עשרה שחרית אין אומרים "נחם", והש"ץ אומר "עננו" בין "גואל ישראל" ל"רפאנו". אין כהנים עולים לדוכן, ואין אומרים "ברכנו", "אבינו מלכנו" ותחנון. אחר חזרת הש"ץ חצי קדיש, וקוראים בתורה לשלושה בפרשת ואתחנן: "כי תוליד בנים", והשלישי מפטיר. חצי קדיש, מפטירים בניגון איכה: "אסוף אסיפם" (ירמיה ח) עד "נאם ה'". בברכת הפטרה מסיים: "מגן דוד", "יהללו". מחזירים ספר התורה לארון הקודש, ואומרים קינות. אחרי הקינות: "אשרי" "ובא לציון". אין אומרים למנצח, ומדלגים על הפסוק "ואני זאת בריתי". קדיש שלם בלי תתקבל, עלינו, קדיש יתום. אין אומרים שיר של יום. נוהגים לקרוא שנית מגילת איכה בלי ברכה.

אם יש ברית מילה, מלים אחר הקינות. המוהל והסנדק, האב והאם לובשים בגדים מגוחצים עד אחרי המילה. נותנים הכוס לקטן לשתות, ואסור לאכול עד הלילה.

הולכים כנזופים, ואין שואלים בשלום חבר. עם הארץ השואל – משיבים לו בשפה רפה. אין לומדים תורה, משום שנאמר "פקודי ה' משמחי לב", חוץ מדברים השייכים לאבולות היום. עד חצי היום אין עושים מלאכה, ואין יושבים על הספסל. חליצת הנעלים היא מחמשת העיניים, ונוהגת כל היום כולו.

מנחה. מתעטפים בטלית ומניחים תפילין ומברכים עליהם, ואומרים 4 פרשיות, שיר של יום ודברים שהחסירו בשחרית. (לדעת "משנה ברורה" אין לקרוא 4 פרשיות, שהוא כקורא בתורה, ותלמוד תורה אסור כל היום). אשרי, חצי קדיש. מוציאים ס"ת, וקוראים לשלושה בפרשת "ויחל", והפסרת "דרשו ה'" כבתענית ציבור. חצי קדיש לפני תפילה בלחש.

בשמונה עשרה אומר "נחם" בבונה ירושלים, וחותרם "בונה ירושלים", ו"עננו" בשומע תפילה. הש"ץ אומר "עננו" בין ברכת "גואל" ל"רפאנו" בברכה מיוחדת, ו"נחם" בבונה ירושלים. שכח לומר "נחם" במקומו, אומר בלא חתימה ב"שומע תפילה" אחר "עננו", או

קודם "ותחזינה", "ועל כולם" או "א-להי נצור". סיים התפילה ולא אמר "נחם" – אינו חוזר. ברכת כהנים (כשמתפללים אחר פלג המנחה). אין אומרים "אבינו מלכנו". אחר חצות מותר לשבת על כיסא.
ערבית. יש מקדשים הלבנה, ואוכלים 24 דקות אחרי השקיעה (יש שנוהגים להמתין 30 דק' אחרי השקיעה). בערב עדיין אסור לאכול בשר ולשתות יין ולכבס מפני אבלות היום, ויש מחמירים עד חצות היום למחרת. ביום שישי מותר להסתפר, לכבס ולהתרחץ מהבוקר, מפני כבוד שבת.

שבת פרשת ואתחנן, י"א מנחם אב (29.7.2023), "שבת נחמו". שבת ראשונה של" שבע דנחמתא".
קוראים את "עשרת הדברות" בטעם התחנות, מפטירים בישעיה מ' "נחמו נחמו עמי", עד (כו) "לא נעדר".
במנחה קוראים לשלושה בפרשת עקב. אבות פרק ד'.

יום ד', ט"ו מנחם אב, חמשה עשר באב (2.8.2023). אין אומרים תחנון וגם לא במנחה שלפניו. אומרים למנצח. אין מתענים בו, אפילו חתן ביום חופתו. נוהגים בו קצת שמחה, כדברי חז"ל בסוף מסכת תענית: "לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב".
בימי הבית השני היה ט"ו באב יום טוב: בנות ישראל יוצאות לחול בכרמים ואומרות "בחור שא עיניך" (תענית כו, ב). "עוד ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים קול ששון וקול שמחה, קול חתן וקול כלה".

שבת פרשת עקב, י"ח מנחם אב (5.8.2023).
מפטירים בישעיהו מט, יד: "ותאמר ציון" עד (נא, ג) "תודה וקול זמרה".
במנחה קוראים לשלושה בפרשת ראה. אבות פרק ה'.

שבת פרשת ראה, כ"ה מנחם אב (12.8.2023).
מפטירים בישעיהו נד, יא: "עניה סוערה" עד נה, ה: "כי פארך". מברכים חודש אלול שיחול ביום ה' וביום ו' (17-18.8.2023). אין אומרים אב הרחמים.

המולד: יום רביעי כ"ט אב (16.8.2023) 17:04 + 17 חלקים.

במנחה קוראים לשלושה בפרשת שופטים. אבות פרק ו'.

יום ד', כ"ט מנחם אב (16.8.2023). ערב ראש חודש. במנחה - יום כפור קטן, ואין אומרים תחנון.
א' ראש חודש אלול, יום ה', ל' מנחם אב (17.8.2023). נוהגים ככל ראש חודש.

בברכת חודש טוב ומבורך

דוד בן-נאה, יו"ר

הארה חודשית ירושלמית – אב

הרב אברהם בלס – מכון "אורות הירושלמי"

בחודשים תמוז ואב אנו נפגשים עם נושא חורבן הבית. לצערנו נושא המקדש אינו יושב מספיק חזק בתודעה הציבורית, ולמרות שכולנו מתפללים לבניין בית המקדש הנושא אינו נמצא במרכז התודעה של ציבור גדול. התלמוד הירושלמי חותר להחיות את נושא תודעת המקדש וחשיבותו. ישנם דוגמאות אחדות למגמה זאת ואחת הדוגמאות (ירושלמי תענית א, ו) שגם מובאת הלכה למעשה היא המנהג של נשות ישראל שלא לטוות בין ראש חודש אב לבין תשעה באב. טוויה פירושה הוא עיסוק בשתי וערב. שתי מזכיר את אבן השתייה ומזכיר לנו שממקום המקדש הושתת העולם.

קידוש ה' וחסד של אמת!

דרושים מתנדבים למצוה קלה!

משפחות אבלות רבות - רובן חילוניות, מתקשות לאמר קדיש מדי יום, אך מרגישות שמדובר בעניין משמעותי מאד. האבלים אסירי-תודה למי שלקח על עצמו לכבד את זכר יקירם, שלא על-מנת לקבל פרס. התנדבו לאמירת קדיש אחד ביום במשך שנה לעילוי נשמת יהודי או יהודיה, ותזכו לעשות חסד של אמת - ולקדש שם שמיים!

לפרטים: שי סלומון

058-4775546

תזכו למצוות!

זמני הדלקת נרות ביום שישי, ג' באב (21.7.2023)

הדלקת נרות			הדלקת נרות			צאת השבת בישראל		הדלקת נרות	
21:10	מדריד	16:54	מלבורן	20:02	ניו יורק	20:23	ירושלים	19:08	ירושלים
21:16	מרבליה	17:12	יוהנסבורג	19:43	לוס אנג'לס	20:25	תל אביב	19:25	תל אביב
20:25	טורונטו	17:36	בואנוס איירס	21:15	פריס	20:23	באר שבע	19:24	באר שבע
20:13	ורשה	20:30	מוסקבה	20:36	לונדון	20:27	חיפה	19:19	חיפה
20:36	בלמונטה	20:09	רומא	21:19	אמסטרדם	20:18	אילת	19:09	אילת
20:39	ליסבון								

זמני הדלקת נרות ביום שישי, י' באב (28.7.2023)

הדלקת נרות			הדלקת נרות			צאת השבת בישראל		הדלקת נרות	
21:04	מדריד	17:00	מלבורן	19:56	ניו יורק	20:18	ירושלים	19:04	ירושלים
21:11	מרבליה	17:15	יוהנסבורג	19:38	לוס אנג'לס	20:20	תל אביב	19:20	תל אביב
20:18	טורונטו	17:41	בואנוס איירס	21:07	פריס	20:18	באר שבע	19:20	באר שבע
20:03	ורשה	20:18	מוסקבה	20:27	לונדון	20:21	חיפה	19:15	חיפה
20:30	בלמונטה	20:03	רומא	21:09	אמסטרדם	20:13	אילת	19:05	אילת
20:34	ליסבון								

זמני הדלקת נרות ביום שישי, י"ז באב (4.8.2023)

הדלקת נרות			הדלקת נרות			צאת השבת בישראל		הדלקת נרות	
20:56	מדריד	17:06	מלבורן	19:48	ניו יורק	20:12	ירושלים	18:58	ירושלים
21:05	מרבליה	17:18	יוהנסבורג	19:33	לוס אנג'לס	20:14	תל אביב	19:18	תל אביב
20:10	טורונטו	17:46	בואנוס איירס	20:56	פריס	20:12	באר שבע	19:15	באר שבע
19:51	ורשה	20:04	מוסקבה	20:15	לונדון	20:09	חיפה	19:09	חיפה
20:23	בלמונטה	19:55	רומא	20:57	אמסטרדם	20:08	אילת	19:00	אילת
20:27	ליסבון								

זמני הדלקת נרות ביום שישי, כ"ד באב (11.8.2023)

הדלקת נרות			הדלקת נרות			צאת השבת בישראל		הדלקת נרות	
20:48	מדריד	17:11	מלבורן	19:40	ניו יורק	20:04	ירושלים	18:52	ירושלים
20:57	מרבליה	17:22	יוהנסבורג	19:26	לוס אנג'לס	20:07	תל אביב	19:09	תל אביב
20:00	טורונטו	17:51	בואנוס איירס	20:45	פריס	20:05	באר שבע	19:09	באר שבע
19:38	ורשה	19:49	מוסקבה	20:03	לונדון	20:07	חיפה	19:02	חיפה
20:15	בלמונטה	19:46	רומא	20:44	אמסטרדם	20:01	אילת	18:55	אילת
20:19	ליסבון								